

Vergaderjaar 2023–2024

36 410 XV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2024

Nr. 4

AMENDEMENT VAN DE LEDEN KLAVER EN BIKKER

Ontvangen 21 september 2023

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

In **artikel 2 Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet** van de departementale begrotingsstaat worden het verplichtingenbedrag en het uitgavenbedrag **verhoogd** met **€ 120.000** (x € 1.000).

Toelichting

Dit amendement strekt ertoe geld vrij te maken om, naast de bestaande voornemens om hardheden in de sociale zekerheid op te lossen, aanvullende maatregelen te nemen. Te vaak komen burgers in de problemen omdat de overheid hen met wantrouwen tegemoet treedt. Vertrouwen zou aan de basis moeten liggen van ons sociale zekerheidsstelsel. Het is om die reden goed dat er gewerkt wordt om wetgeving, zoals de Participatiewet, door te lichten en op onderdelen substantieel te verbeteren.

Dit amendement maakt aanvullende middelen (€ 120 miljoen) vrij om op de hierna genoemde onderdelen voorstellen uit te werken om hardheden in de sociale zekerheidswetgeving op te lossen. Dekking voor dit amendement wordt gevonden in een amendement op het Belastingplan, strekkende tot onder andere het verhogen van de bankenbelasting en het afschaffen van de kolenvrijstelling.

1) Versoepelen kostendelersnorm in de Participatiewet. In de Participatiewet neemt de uitkeringshoogte met elke extra kostendeler verder af, terwijl de meeste andere regelingen een eenvoudigere vormgeving kennen: daar is de norm standaard 50% van het minimumloon indien er sprake is van een of meer medebewoners, ongeacht hoeveel medebewoners er zijn. Door harmonisering van de kostendelersnorm wordt de uitkeringsnorm standaard 50% van het minimumloon, ongeacht het aantal medebewoners.

2) Bezit van een eigen huis en auto minder zwaar laten meewegen in de vermogenstoets. Op dit moment moeten mensen eerst de eigen woning en vermogen, waaronder de auto, aanwenden voordat zij aanspraak

maken op bijstand. De vermogensgrenzen voor het bezit van een eigen woning of auto zijn daarnaast relatief laag. Het opgeven van een eigen auto om in aanmerking te komen voor bijstand zorgt er bovendien voor dat de kans op het vinden van een baan wordt verkleind.

3) Het schrappen van de verplichte zoektermijn voor jongeren uit de Participatiewet. In de Participatiewet moeten jongeren onder de 27 verplicht vier weken naar werk of een opleiding zoeken voordat zij in aanmerking komen voor bijstand. Als ze geen werk of opleiding vinden, krijgen ze de eerste maand met terugwerkende kracht uitgekeerd. De zoektermijn wordt geschrapt. Op deze manier voorkomen we verergering van bestaande financiële problemen en komen jongeren met bestaande financiële problemen eerder in beeld bij gemeenten.

4) Het schrappen van de verplichte tegenprestatie in de Participatiewet. Gemeenten hebben in de Participatiewet de mogelijkheid om een tegenprestatie te eisen. Gemeenten mogen zelf invulling geven aan de aard, omvang en duur van deze werkzaamheden. Als mensen verplichtingen onvoldoende nakomen, kan bijvoorbeeld de uitkering tijdelijk worden stopgezet. Volgens het SCP ontmoedigt de tegenprestatie mensen om een uitkering aan te vragen en mensen ervaren het als vernederend. Ook werkt het averechts, omdat mensen minder tijd hebben om te zoeken naar werk.¹ Volgens het CBS maakte in 2022 ongeveer de helft van de gemeenten gebruik van de tegenprestatie.²

Klaver
Bikker

¹ Centraal Planbureau, Kansrijk arbeidsmarktbeleid: update actief arbeidsmarktbeleid (mei 2020). Beschikbaar via: <https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-Kansrijk-arbeidsmarktbeleid-update-actief-arbeidsmarktbeleid-2020.pdf>.

² CBS 2022: <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/aanvullende-statistische-diensten/2022/extra-uitvraag-tegenprestatie-2022?onepage=true>.